

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCXVIII. ad annum MCLXXIX.

Parisiis, 1644

De Religiosis Viris Decimas ex priuilegio non praestantibus, & de priuilegio
abutentibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15588

ANNO
CHRISTI
1179.

ille qui prius cognouerat matrem siue sororem eius quam postea duxit in vxorem, teneatur ei carnaliter debitum soluere, & ab ea non possit exigere: quod etiam consilium dandum sit ei, qui hoc secretius confitetur, cum probari non possit, nec ipse velit vllatenus continere: tuæ petitioni duximus respondendum, quod attentius est monendus, vt vxorem suam labore inducere ad continentiam seruandam: vt si illa continere voluerit, continentiam simul obseruent. Si autem ad hoc induci non possit, & vir debitum soluat, & de commisso pœnitentiam agat. In hoc vero casu cum aliquis post contractum matrimonium, vxoris suæ siue matrem siue sororem cognoscit, id ipsum quod in priori seruetur.

C A P. VIII. *Item Eugenius tertius. Sed presbytero.*

Iuuenis ille qui puellam nondum septennem duxit, quamuis ætas repugnaret, ex humana tamen fragilitate tentauit quod complere non potuit. In dubiis quid tenendum. Quia igitur in his quæ dubia sunt, quod certius æstimamus, tenere debemus, tum propter honestatem ecclesiæ, quia ipsa ipsius coniux esse dicitur, tum propter prædictam dubitationem, mandamus tibi, vt consobrinam ipsius puellæ, quam postmodum duxit, ab eo diuidas.

DE RELIGIOSIS VIRIS DECIMAS PARS XIII.

EX PRIVILEGIO NON PRÆSTANTIBVS,
& de priuilegio abutentibus.

C A P. I.

*Item Alexander III. canonicis regularibus & monachis
Eboracensis ecclesiæ.*

AUARITIÆ, quæ est idolorum seruitus, radicem extirpare debent, qui sæculi vanitatibus renuntiantes, Domino elegerunt in religionis habitu militare. Intelleximus autem, quod in ecclesiis vestris, de quibus certas pensiones consueuistis percipere, portiones vel aliquos redditus minorastis, quos in illis ante tempora venerabilis fratris nostri Eboracensis archiepiscopi apostolicæ sedis legati, etiam postquam est archiepiscopatum adeptus, clerici habuerunt. Vnde quoniam hoc ex radice auaritiæ processit,

Concil. Tom. 27.

Dddd ij

& cupiditatis, quam debetis modis omnibus deuitare: fraternitati vestræ, &c. quatenus si quas portiones vel antiquos redditus clericorum indebite & sine consensu & auxilio prædicti archiepiscopi, postquam ipse archiepiscopatum habuit, in ministris vel per parochias diuifistis, eas ad integritatem pristinam reuocetis, & inde rationabiles & antiquas pensiones clericorum qui debent altaribus deseruere, integras eis & illibatas seruetis, & ecclesiis de quibus certas pensiones soliti estis percipere, partitiones vel antiquos redditus, quos in illis clerici ante tempora ipsius archiepiscopi, & postquam adeptus est archiepiscopatum, habuerint, nullatenus præsumptione temeraria minuatis, nec parochias ecclesiarum auctoritate vestra diuidere vllatenus præsumatis.

C A P. II. *Idem monachis.*

Dilecti filii nostri abbas & fratres S. Crucis, transmissa nobis conuestione demonstraerunt, quod prædia de quibus decimas & in magna parte sustentationem habere consueuerunt, conduxistis & recepistis ad firmam. Vnde quoniam iidem fratres ex hoc immoderate & enormiter grauantur, nec fuit intentionis antecessorum nostrorum, vt de possessionibus quas conduxistis, decimas non deberetis persoluere: discretioni vestræ per, &c. quatenus eisdem fratribus de prædiis quæcumque conduxistis in parochiis suis, de quibus * consueuistis decimas percipere, plenarie persoluatis, vel cum ipsis tam pacifice & amicabiliter conueniatis, quod nulla debeant inter vos scandali mala suscitari, & ne vos videamini vltra quam vobis indultum est manus extendere.

C A P. III. *Idem Eboracensi archiepiscopo.*

Fraternitatem tuam scire volumus & firmiter tenere, quod vt te ex caritatis feruore ob multiplicia tuæ deuotionis gratissimæ obsequia nobis frequenter impensâ, diligimus, ita & aliquando tibi negare nolumus, quod cuilibet fratrum nostrorum concedere debemus. Super eo quod de compellendis monachis albis & nigris, & canonicis regularibus ad soluendas decimas de terris conductis, quas habent ad terminū vel ad firmam, a nobis tua discre-

ANNO
CHRISTI
1179.

tio postulauit, te vel quemlibet alium audire & exaudire nulla ratione possumus, nisi manifeste vellemus obuiare iustitiæ, & prædecessorum institutis contraire, ne videamur religionem perfequi: quam si forte non habemus in nobis, in iis diligere & fouere tenemur. Cautum siquidem in scriptis prædecessorum nostrorum Romanorum pontificum habetur, quod religiosi viri ab exactiōe decimarum de laboribus, quos propriis manibus vel sumptibus colunt, & de nutrimentis animalium suorum prorsus erunt immunes. Sed piæ recordationis Hadrianus papa prædecessor noster labores in noualia pro sua voluntate conuertit. Illud etiam debet nos a tuæ petitionis effectu retrahere, quod in veteri testamento non vsquam legisse recolimus, vt Leuitæ Leuitis decimas persoluerint: imo sicut tua discretio non ignorat, non ambigimus esse statutum, vt ecclesiis illis decimas persoluant, vbi ecclesiastica sacramenta percipiunt. Vnde Apostolus: *Non est magnum si metimus temporalia, vbi spiritualia seminauimus.* 1. Cor. 9. Non graue tibi sit, sicut esse non debet, si ratione diuinæ scripturæ & honestate nostra pensata, petitionem illam, quantumcumque te diligamus, & sicut carissimum fratrem nostrum defendentes, non duximus admittendam. In nullo patereris repulsam, quod secundum iustitiam fieri a nobis postulares.

CAP. IV. *Idem.*

Suggestum est nobis ex parte tua, quod abbas & fratres de *Vrsitun decimas auferre conantur, & alia damna & grauamina vobis irrogare non cessant. Quia non decet honestatem siue religionem monasticam litibus & contentiōibus intendere, discretioni vestræ per A. S. monendo consulimus & hortamur, quatenus cum prædicto abbate & fratribus super decimis ipsis & aliis, vnde inter vos est controuersia, pacifice conueniatis, ne pro huiusmodi contentiōibus fama vestræ religionis valeat denigrari. Nam quando ordini vestro Romana ecclesia priuilegia de decimis dederat, domus vestræ ita erant raræ, quod exinde nulli poterat de iure scandalum suboriri. Sed per gratiam Dei nunc sunt in tantum augmentatæ & possessionibus ditatæ, quod multi viri ecclesiastici de confinibus vestris apud nos querelam sæpe deponunt.

Dddd iij

CAP. V. *Idem Trecenti episcopo.*

Ex parte fraternitatis tuæ ad audientiam nostram no-
ueris peruenisse, quod albi monachi & nigri, & quidam
alii viri religiosi, ecclesias tuæ iurisdictionis redivisibus &
decimarum spoliare præsumunt, occasione priuilegiorum
quæ sibi Romana indulget ecclesia. Sane tuam nolumus la-
tere prudentiam, quod sanctæ memoriæ prædecessores
nostri fere omnibus religiosis decimas laborum suorum
concesserunt. Sed bonæ memoriæ prædecessor noster Ha-
drianus, solis fratribus* Cistrensis ordinis, & Templariis &
Hospitalariis, decimas laborum suorum indulget. Ceteris
vero, vt de noualibus suis, quæ propriis manibus & sum-
ptibus excolunt, & de nutrimentis animalium & de hor-
tis suis decimas non persoluant, concessit. Quem super his
imitati sumus, quatenus hi quibus indultæ sunt decimæ de
noualibus suis & de nutrimentis animalium suorum & de
hortis suis, hac occasione decimas de aliis ecclesiæ suæ re-
bus non debent nec possunt subtrahere, vel sibi vltius
aliquid vendicare.

CAP. VI. *Idem & fratribus* Ramensis ecclesiæ.*

Licet de benignitate sedis apostolicæ vobis sit indul-
tum, vt de laboribus vestris, quos propriis manibus vel
sumptibus colitis, nemini decimas soluere teneamini: pro-
pter hoc tamen non est vobis licitum, cuiuslibet decimas de
terris illis subtrahere, quas aliis traditis ad colendum. Re-
latum est siquidem auribus nostris, quod cum terras qua-
dam, quas in decimatione dilecti filii nostri thesaurarii Se-
nonensis habetis, datis rusticis excolendas, & ei exinde de-
cimas sicut debetis, non soluitis, nec facitis a rusticis ipsis
exolui. Quoniam igitur quanto arctius viuitis, tanto tar-
dius debetis efficere vos quæ sunt honestati contraria vel
obuia rationi, aut ex quibus priuilegiorum vestrorum te-
norem transgredi videamini, cum priuilegium mereantur
amittere, qui concessa sibi abutuntur potestate: fraternita-
ti vestræ, &c. quatenus de terris illis, quas in decimatione
prædicti thesaurarii, propriis manibus non colitis, sed ru-
sticis traditis excolendas, decimas vobis vsurpare nullate-
nus præsumatis: sed eas in primis eidem thesaurario facia-

ANNO
CHRISTI
1179.

tis cum omni integritate persolui, scituri pro certo, quod si præceptum nostrum contempseritis, nos venerabili fratri nostro Senonensi archiepiscopo dedimus in mandatis, ut rusticos quibus in decimatione præfati thesaurarii terras dederitis excolendas, ad soluendas inde decimas eidem thesaurario, appellatione cessante, districte compellat.

CAP. VII. *Idem ex privilegio Alexandri papæ.*

Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus vel sumptibus excolitis, siue de nutrimentis animalium vestrorum, nullus omnino clericus vel laicus a vobis decimas exigere præsumat. Hoc etiam idem ex privilegiis aliis aliorum Romanorum pontificum.

CAP. VIII.

Idem Couentrensi episcopo, & officialibus eius.

Ad audientiam nostram noueritis peruenisse, quod quidam uestratum a dilectis filiis nostris abbate & fratribus de * Pipennella, qui sunt * Cistrensis ordinis, de laboribus quos propriis manibus aut sumptibus excolunt, decimas exigere & extorquere conantur, illud priuilegii capitulum sedis apostolicæ praua interpretatione ac malitiose peruerentes, quo eisdem fratribus indulgetur, ne de laboribus quos propriis manibus & sumptibus excolunt, aliquis ab eis decimas exigere audeat. Afferunt enim quod pro laboribus noualia intelligi debent. Verum quoniam fratres præscripti ordinis benignitate apostolica fouere debemus, & ne ullus contra eos materiam habeat malignandi, vel ipsos contra iustitiam quantumlibet molestandi, attentius providere: tuæ venerabilitati, &c. quatenus a præscriptis fratribus de laboribus suis quos propriis manibus aut sumptibus excolunt, nullatenus decimas exigatis, nec a parochianis uestris exigi permittatis, vel quolibet modo extorqueri. Nam si tantum de noualibus intellexissemus, ubi ponimus, De laboribus, poneremus, De noualibus, sicut in priuilegiis quorundam aliorum præsumimus.

* Peper-
nuella,
* Cister-
tiensisCAP. IX. *Item Gregorius.*

Statuimus ut monasteria ex suis prædiis nullo modo decimas soluere cogantur. Quia si legitime dandæ sunt, or-

phanis & peregrinis danda sunt. Indignum est enim vt a clericis exigantur, qui propter eum cuius sunt decimæ, pauperes efficiuntur. Nam si pauperes Domini sunt, pauperum hereditas pauperibus eius eroganda est, illis videlicet, qui propter amorem illius quæ poterant possidere dimittunt: eumque nudi sequentes, potestati alterius se submittunt.

C A P. X. *Item Hadrianus papa.*

Nobis in eminenti specula, disponente Domino constitutis, si cunctarum iura ecclesiarum integre non debeant & illibata seruari, locum beati Petri apostolorum principis inutiliter obtinere, & iuxta nobis commissæ dispensationis officium negligenter agere videmur. Sic enim ecclesiæ Dei, nobis cum diuina gratia protudente gubernantibus, recto suo cursu diriguntur, dum nos & errata quam vigili prouisione corrigere, & vnicuique studemus ius suum seruare. Dilecti filii nostri * Partonolensis ecclesiæ, aduersum vos quæstione deposita, sua nobis relatione monstrauerunt, vos quasdam decimationes ad ius suum pertinentes violenter auferre, & ipsos fratres eisdem decimationibus ausu temerario infestare: qui si beati Benedicti regulam, iuxta quam viuunt & monachicum habitum gestatis, attenta sollicitudine pensaretis, ad proximorum bona deripienda non præsumeretis manum extendere, vel quæ alterius iuris sunt, vobis illicite vsurpare. Ne ergo vos de cetero aut auaritiæ malum, aut vitium (quod absit) rapacitatis accuset, per apostolica scripta vobis mandamus, quatenus nullam eorum antiquam possessionem, vel decimationem, vel eam quæ in illo loco præsertim, qui * Macien appellatur, existit, auferre seu protrahere præsumatis, & si quas eis præter solitum in hoc anno de ipsis decimis negastis, quascumque etiam possessiones per violentiam detinetis, secundum quod antiquitus præfata ecclesia noscitur possedisse, eis in integrum, omni occasione cessante, nullatenus restituere differatis. Nos siquidem viris religiosis non alias decimas, nisi eas quæ de noualibus prouenire noscuntur, duximus indulendas. Si vero huius mandati ausi fueritis existere contemptores, & ad sedem apostolicam querimonia peruenerit iterata, timendum vobis

ANNO
CXXXIIII
1179.

* proprium
* Partonolensis

ANNO CHRISTI 1179. vobis erit, ne sentire debeatis feueritatis ecclesiastica vltionem.

CAP. XI.

Idem VVigorniensis & Herefordensi episcopis.

Ex multiplici conuestione VV. presbyteri de Tritona accepimus, quod cum * in ecclesia de Tritona, triginta annis & eo amplius * ministrasset, monachi de * Beria decimas vniuersas quas de terris cultis a prima fundatione eadem ecclesia semper percipere consuevit, infra hoc quadriennium sibi & ecclesie subtraxerunt: cum inter abbatem de * Bueria VV. nomine de consensu totius conuentus, & predictum presbyterum, quindecim annis & eo amplius elapsis, talis interuenisse dicatur conuentio, scripto authentico monachorum roborata, quod monachi predicto presbytero & ecclesie suae de blado & vniuersis leguminibus in integrum, quamdiu viueret, deberent persoluere, exceptis minutis decimis, quas idem presbyter, ob exaltationem ecclesie monachorum, quietas clamauit. Cumque conuentio temporibus trium abbatum praescripti loci seruata fuisset, abbas illius loci ad praesentiam nostram accedens, a nobis scriptum priuilegium obtinuit, in quo monasterio suo indultum est, vt de laboribus quos propriis manibus & sumptibus excolit, nulli decimas soluere teneatur. Qui siquidem reuersus ad propria, tantam gratiam * aduersus H. illustrem regem Angliae & fauorem inuenit, quod rex totam terram illius villae, in qua ecclesia praefati presbyteri sita est, monasterio ipsius in perpetuum eleemosynam contulit. Quo facto, praedictus abbas vniuersis illius villae colonis expulsis, totam terram praedictae parochiae excolens propriis sumptibus, ecclesiae debitos redditus subtrahit. Vnde quia non fuit intentionis nostrae per praedictum priuilegium nostrum praedictae conuentioni derogare: fraternitati vestrae, &c. quatenus vtraque parte ante vos conuocata, rei veritatem diligentius inquiratis, & si inter praedecessorem praedicti abbatis & praenominatum presbyterum consensu monachorum talis conuentio fuerit, & per annum seruata, eundem abbatem & monachos auctoritate nostra moneatis, & districte compellatis, vt eandem conuentionem & compactionem, non obstantem

Concil. Tom. 27.

Eccc

priuilegio, nisi (quod non credimus) de transactione illa in eodem priuilegio contineatur, occasione & appellatione cessante, inuiolabiliter teneant & obseruent, vel exinde pacifice secum conueniant, & secundum formam compositionis reditus ipsius integre persoluant.

CAP. XII.

Idem Thomæ Cantuariensi archiepiscopo.

Commissum nobis a Domino dispensationis officium nos admonet multipliciter & hortatur, vt vniuersis Christi fidelibus debeamus vtiliter prouidere, atque iura sua integre nos oportet atque illibata seruare. Peruenit quidem ad nos, quod monachi de Boxle, ecclesie sancte Mariæ, in cuius parochia commorantur, decimas ex integro non persoluant, & eas reddere contradicunt. Eapropter fraternitati tuæ, &c. quatenus prædictos monachos * vt ipsas decimas & de ipsis cultis, in quibus domus olim constructa fuerant, præfata ecclesie cum integritate persoluant: quoniam priusquam in eadem ecclesia morarentur, solebant persolui. Si non, appellatione cessante, auctoritate nostra cum omni distinctione, sicut olim de pascuis soluebantur decimæ, ita nunc de eisdem ad frugum fertilitatem translatis, decimas volumus absque diminutione persolui.

CAP. XIII. *Idem monachis de sancto Laurentio.*

Sicut vobis iura vestra integra & illibata vultis seruari, sic aliis iustitiam suam subtrahere nequaquam debetis. Audiuius etiam, quod decimas ecclesie de * Colingham, cum ea in qua debeant solui integritate, quando fundus ad vestrum dominium peruenit, non soluitis. Verum quoniam indecens & inhonestum vobis valde existit, vt aliis damna * inferre præsumatis, quæ vobis nullatenus inferri velletis: vniuersitati vestræ, &c. quatenus prædictas decimas memoratæ ecclesie sine diminutione aliqua, & cum ea integritate, in qua antiquitus solui solebant, soluere non differatis: quia nobis plurimum graue existit, si super his ulterius ad nos querimonia deferretur. Verumtamen si aliquid iuris ibi vos habere confiditis, in præsentia fratris nostri VVigorniensis episcopi, & dilecti filii nostri decani

ANNO CHRISTI 1179. Ciceſtrenſis, occasione & appellatione ceſſante, ordine iudiciario experiamini, quod ipſi inter vos & partem alteram duxerint ſtatuendum, firmiter ſuſcepturi & inuiolabiliter ſeruaturi.

CAP. XIV. *Item Gregorius.*

Vt nullus abbas decimas & primitias, & reliqua quæ ſecundum ſtatuta Canonum ad episcopos pertinent, detineat ſine auctoritate Romani pontificis, ſeu episcopi in cuius dioceſi habitat, apoſtolica auctoritate firmamus.

CAP. XV. *Item Ioannes papa.*

Certam habemus prædeceſſorum noſtrorum conſtitutionem & rationem, nil in hoc mundo habentibus decimas, oblationes viuorum & mortuorum, conuenire, qui ſpontaneam eligentes paupertatem, in monaſterio ſuo degere volunt ſub imperio, in quibus Chriſtus alitur & veſtitur.

CAP. XVI. *Item Paſchalis II.*

Nouum exactionis genus eſt, vt clerici a clericis frugum vel animalium decimas exigant. Nunquam enim hoc in lege Domini præcipi legimus aut permitti: nec enim a Leuitis Leuitæ decimas * extorſiſſe leguntur. Illi profecto ſoluere laborum ſuorum decimas debent, qui a clericis ſpiritualium miniſteriorum labores accipiunt.

DE ILLIS QUI INCIDVNT PARS XIV.

IN CANONEM DATÆ SENTENTIÆ, vel incidere videntur, cum non incidunt: & qui propter abſolutionem ſint ad ſedem apoſtolicam mittendi.

CAP. I.

Alexander III. Bathoniens̄ & Exoniens̄ episcopis.

SI vero aliquis in clericum comam nutrientem, igno- De clerico nutriente comam. rans quod clericus fuerit, manus violentas iniecerit, propter hoc non debet apoſtolico conſpectui præſentari,

Concil. Tom. 27.

Eccc ij